

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Statuitur sola visio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ergo non est forma conjungens illa bona cum Beato.

6. Probatur tertio. Operatio, in qua formalis beatitudo consistit, debet esse adeptio objecti beatifici, sed qua ratione DEUS est objectum amoris amicitiae, non est objectum beatificum: ergo. Min. prob. DEUS rationem objecti beatifici non obtinet prout est nostrum Summum Bonum, sui possessione rationalem appetitum adaequatè satians; atqui amor amicitiae non tendit in DEUM, quatenus est nostrum, sed quatenus est suum Summum Bonum: ideo etiam posito amore amicitiae non sequitur amantem beatificari; ut patet in viatore, qui licet per actum charitatis specie & numero indistincta à charitate patriae feratur in DEUM, inde tamen ne quidem partialiter beatificatur. Confirm. Ea ratione DEUS est nostra Beatitudo objectiva in patria, qua ratione per actum spei ad ipsum tendimus in via: sed per actum spei tendimus ad ipsum, prout est nostrum Summum Bonum, nos sui possessione beans: ergo ut sic, & non ut est suum Summum Bonum est beatitudo objectiva.

7. Probatur Quarto. Operatio praesupponens consecutionem Summi Boni, uti non est prima illius consecutio, ita nec beatitudo formalis: atqui amor amicitiae praesupponit consecutionem Summi Boni; ergo. Minor probatur. Amor amicitiae ex se abstrahit à praesentia vel absentia objecti, estque indifferens ad actum desiderii, vel gaudii: Si enim bonum sit absens, gignit desiderium; si sit praesens, parit gaudium. Ergo quod magis pariat gaudium, quam desiderium, quodque sit conjunctus cum Summo Bono, potius quam se junctus, non habet ex propria natura, sed ex suppositione alterius actus, quo obtinetur possessio, & praesentia Summi Boni.

8. Respondent Adversarii: quod amor amicitiae praesupponat quidem in Beatis consecutionem, & possessionem Summi Boni in genere intellectivo, & sub ratione Summi Veri, non tamen in genere affectivo, & sub ratione Summi Boni.

Sed contra est primo. Ad genus affectivum non pertinet consequi, sed prosequi objectum: quia voluntas, quae tam est boni absentis, quam praesentis, non habet ex propria ratione, ut faciat sibi objectum praesens, illud trahat, teneat, consequatur, sed ut ab objecto trahatur & alliciatur, atque in illud inclinetur: ergo ne quidem in genere affectivo amor potest esse prima consecutio Summi Boni.

Contra est secundo. Quod etiam si actus voluntatis esset aliquo modo consecutivus sui objecti, tamen in pravio actu intellectus tanquam in radice contineretur, atque essentia metaphysica beatitudinis formalis dicit illam primam consecutionem Summi Boni, quae alias operationes circa illud radicaliter continet, & tanquam proprietates effundit: ergo essentia beatitudinis formalis non in actu voluntatis, sed intellectus quaeri & reperiri debet.

Contra est tertio. Quod licet ratio, sub qua intellectus fertur in objectum, non sit ratio boni, sed veri, tamen intra rationem primi Veri, quod intuetur intellectus Beati, etiam continetur ratio ultimi finis & Summi Boni; haec enim omnia re-

praesentantur per claram DEI visionem: ergo Beatus videndo DEUM, etiam illum consequitur secundum rationem finis ultimi, & Summi Boni. Nam secundum omnem illam rationem (ita ut termini reduplicativi non designent rationem motivam sub qua, sed terminativam qua) Beatus DEUM consequitur, quae ipsi representatur in visa DEI essentia; sed etiam ratio finis ultimi & Summi Boni adaequatè & inammissibiliter satisfiati, ipsi representatur in visa DEI essentia: ergo etiam secundum hanc rationem Summi Boni DEUM per visionem consequitur. Igitur

§. III.

Statuitur sola visio.

CONCLUSIO secunda, Beatitudo formalis in solo actu intellectus, nimirum clara DEI visione consistit. Ita S. D. hic a. 4. Conformiter Sacrae Scripturae quae saepenumero hanc visionem ceu vitam & mercedem aeternam proponit: Jo. 17. *Hac est vita aeterna, ut cognoscant te solum DEUM verum.* Matth. 5. *Beati mundo corde, quoniam ipsi DEUM videbunt.* 1. Jo. 3. *Qui apparuerit, similes ei erimus, quia videbimus eum, sicuti est.* Jo. 17. *Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, & illi sint mecum, ut videant claritatem meam, quam dedisti mihi.* Consonant in eandem sententiam SS. Patres, Nazianz. Or. ad plag. grand. *Regnum calorum est contemplatio Trinitatis.* Ambros. l. 2. de offic. c. 2. *Scriptura Divina vitam beatam in cognitione posuit Divinitatis.* Praecipue D. Augustin. lib. 1. de Trin. c. ult. *Visio, qua contemplabimur immutabilem DEI substantiam, sola est Summum Bonum.* Soliloq. cap. 36. *Hac est plena beatitudo, & tota gloriae hominis, videre faciem DEI sui.* Et paulo post. *Visio ergo tua est tota merces, & totum gaudium, quod expectamus.*

Probatur ratione primo. Illa operatio essentialiter constituit beatitudinem formalem, quae ex suo intrinseco conceptu est prima consecutio & possessio Summi Boni, ex qua velut radice & fonte aliae operationes & potentiarum perfectiones promanant. Sed una sola clara DEI visio est ab intrinseco prima affectio & possessio Summi Boni, quae alias operationes & potentiarum perfectiones radicaliter continet, & ceu proprietates effundit: ergo illa sola formalem beatitudinem constituit.

Minor quoad 1. membrum probatur. Illius potentiae actus per se primo consequitur objectum, cujus proprium munus est objectum ad se trahere, & facere intimè praesens; sed haec actus intellectus, utpotè potentiae repraesentativae, qui objectum ad se trahit, & intimè conjungit intelligenti, vel in esse intentionali & objectivo, si illud objectum uniatur mediante specie distincta, vel in esse reali, si illud per seipsum obeat munus speciei intelligibilis. Econtra actus voluntatis potentiae caecae & nullatenus repraesentativae, non facit objectum sibi praesens, sed est pondus & inclinatio in objectum, à qua voluntas trahitur. Jam verò talis actus intellectus, in proposito, est clara DEI visio: ergo illa sola

sola est prima consecutio & possessio Summi Boni. Alterum membrum ejusdem minoris facile patet: quia visio est radix amoris necessarii, summæ delectationis, omnimodæ impeccabilitatis, aliarumque perfectionum, quæ ad eandem per modum proprietatum consequuntur.

Probatur secundo. Per illam operationem beatitudo formalis essentialiter constituitur, per quam status termini ac patriæ per se primò distinguitur à statu viæ; sed hoc fit per solam claram visionem DEI. Ergò. Minor probatur. Amor est ex se indifferens ad statum viæ & patriæ, & eadem est charitas in patriâ, quæ est in viâ: *Charitas enim*, teste Apostolo, *inquam excidit*. Rursus, si per possibile, vel impossibile videns DEUM non amaret ipsum, tamen esset comprehensor, & extra statum puri viatoris, econtrâ si amans DEUM non videret ipsum, non idè esset comprehensor, & extra statum viatoris: ergò id, per quod status patriæ per se primò distinguitur à statu viæ, non est amor, sed clara DEI visio.

§. IV.

Exponuntur auctoritates oppositæ.

Obijcies quasdam auctoritates, quibus videtur evinci, partim quòd fruitio pertinet ad essentiam beatitudinis, partim quòd essentia beatitudinis pertinet ad voluntatem. Nam primò D. August. L. 8. de Civ. c. 9. inquit: *Nemo Beatus est, qui eo, quod amat, non fruatur.* Secundo Doctor Angelic. hic quaest. 11. a. 3. ad 3. dicit: *DEUS est ultimus finis, sicut res, quæ ultimo queritur, fruitio autem sicut adeptio hujus ultimi finis.* Et quaest. 4. a. 3. ad 1. *Sicut ad voluntatem pertinet spes & amor, ita & comprehensio & delectatio.*

Respondet ad 1. Fruitionem ibi non accipi sicut, quo sensu citatus S. Pater Lib. de Doctrina Christi. cap. 4. dicit: *Fruis amore adhaerere alicui rei propter seipsam*; sed latè, prout significat fructum capere, vel acquiescere in re possessâ, ex qua fructus percipitur. Quo modo fruitio pertinet ad ipsam visionem, quia Beati videndo DEUM maximo suo fructu illum possident. Eadem responsione satisfit ad 2. nisi malis dicere, S. Doct. loqui de adeptione completivè non formaliter sumptâ, quo sensu verum est, quòd fruitio pertinet ad complementum beatitudinis & adeptionis.

Ad 3. dico, ibidem ly *comprehensio* non accipi pro actu, quo DEUM consequimur, sed pro habitudine voluntatis ad finem jam habitum & possessum, sub quâ acceptione pertinet ad dotes animæ inf. referendas: ita enim se exponit implet S. D. in respons. ad 3. dicens: *Comprehensio non est aliqua operatio præter viam, sed quadam habendo ad finem jam habitum.*

Obijciunt etiam Scotistæ auctoritatem S. P. Augustini. Nam primò L. 10. confess. cap. 22. inquit: *Hac sola est vita æterna gaudere ad te, de te, propter te*, subdit cap. 23. *Beata vita est gaudium de veritate*, Rursus serm. 53. R. P. Mez. Theol. Schol. Tom. 11.

de temp. dicit: *Charitas est summum premium in celo, quia in perenni gaudio nihil gratius, nihil dulcius habent sancti perfecto amore DEI.*

Respondet, D. Augustinum, aliosque P. P. aliquando loqui de beatitudine integraliter acceptâ & omnibus numeris absoluta; mentem verò hujus Sancti D. satis constare è textibus pro nostrâ conclusione allegatis, & ex illo ipso *Sermone 53. de tempore*. Ubi post verba ab Adversariis citata, hæc subdit: *Quem quia præsentem vident, suavis diligunt, dulcius fruuntur*. En! quemadmodum S. Pater dilectioni & fruitioni præsupponat DEUM clarâ visione præsentem & præobtentum.

Obijciunt secundo. Beatitudo formalis est intimâ unio cum Summo Bono; sed talis unio est amor. Ergò. Min. probatur: quia amor à D. Dionysio appellatur *virtus unitiva*, à D. Augustino L. 8. de Trinit. cap. 10. *Junctura quedam duo aliqua copulans, vel copulare appetens*: Ex quâ amicus vocari solet, aliter ego.

Respondet, distinguendo majorem. Beatitudo formalis est intima unio cum DEO consecutiva, & quasi effectiva, quæ pertinet ad intellectum, concedo. consecutiva & affectiva quæ pertinet ad voluntatem, nego. Illa facit objectum præsens, ista supponit; sicut enim objectum debet supponi conveniens subiecto, ut illud voluntas appetat, ita debet supponi unitum, ut in illo quiescat. Unde cum SS. PP. amorem appellant unionem, affectivam illam & consecutivam intelligunt.

§. V.

Rationes objectivæ.

Obijcies ex ratione primò. Beatitudo formalis debet adæquatè satiare naturam intellectualem in quantum est satiabilis: sed sola visio non ita adæquata satiat naturam intellectualem: ergò. min. probatur. Natura intellectualis non tantum est satiabilis secundum potentiam intellectivam sed etiam appetitivam; sicut Summum Bonum non tantum est naturæ objectivè explere intellectum, sed etiam voluntatem. Atqui visio solummodò satiat intellectum non autem voluntatem, quæ non nisi suo proprio actu satiari potest: ergò sola visio non satiat naturam intellectualem, in quantum est satiabilis.

Respond. disting. majorem. Beatitudo formalis debet adæquatè satiare naturam intellectualem in quantum est satiabilis, secundum omnes potentias æqualiter, nego. Secundum unâ formaliter, secundum alias causaliter seu radicaliter, concedo, & pariter dist. min. visio tantum satiat intellectum non voluntatem formaliter concedo; causaliter & radicaliter nego. Ergò non satiat totam naturam intellectualem secundum omnes potentias formaliter, concedo secundum intellectum formaliter, secundum voluntatem causaliter & radicaliter, nego consequentiam. Ratio est: quòd solus intellectus est satiabilis per se primò per modum ascensionis & possessionis sui

D

sui